

Sağlık Trendlerinin Belirlenmesinde Dijital Platformlardan Elde Edilen Verilerin Rolü

The Role of Data From Digital Platforms in Identifying Health Trends

Bahaeddin ONUR¹, Hakan Barış DEMİRTAŞ¹, Arif GÜLMEZ²

BO: [0009-0008-0174-5801](#) HBD: [0000-0001-9221-3692](#) AG: [0000-0001-6928-3633](#)

¹DPHCC-WIC, Doha-Qatar

²PHCC-Family Medicine, Doha-Qatar

Sayın Editör,

Köprülü ve arkadaşlarının derginizin beşinci cilt ikinci sayısında yayınladığı “Sağlık Etki Değerlendirmesi (SED) Kavramı ve Türkiye Deneyimi” başlıklı çalışmayı ilgiyle okudum (Köprülü ve ark, 2024). SED, ülkemizde uygulanmaya başlayan önemli bir kavramdır. Yazarlara ülkemizde de uygulanmaya başlanmış olan sağlık etki değerlendirilmesi (SED)” kavramı ve ülkemizdeki durumunu tartışan ilginç yazılarından dolayı teşekkür ediyorum. Bununla birlikte çalışmanın tartışmasına katkı sunmak ve dergi okurlarına farklı bir perspektif kazandırmak adına infodemioloji kavramından bahsetmek istiyorum.

İnfodemioloji, internet ve diğer dijital platformlardaki veri akışını inceleyen ve bu verilerden sağlıkla ilgili davranışları ve eğilimleri anlamaya çalışan bir bilim dalıdır. Bu disiplin, hastalık salgınları gibi olaylarda, insanların internet arama alışkanlıkları, sosyal medya etkileşimleri ve diğer dijital izlerini analiz ederek hastalıkların yayılma hızı ve kapsamı hakkında önemli ipuçları sağlar. İnfodemioloji, bu verileri analiz ederek sağlık hizmetlerinin planlanması, epidemiyolojik çalışmaların desteklenmesi ve halk sağlığı politikalarının oluşturulması gibi alanlarda faydalı bilgiler sunmayı amaçlar (Özdemir, 2023).

Sağlık alanında infodemioloji, çeşitli şekillerde kullanılabilir:

Salgın hastalıkların izlenmesi ve tahmininde, internet arama verileri ve sosyal medya analizleri, salgın hastalıkların erken tespit edilemesinde örneğin grip gibi bulaşıcı hastalıkların yayılmasında sezonluk trendlerini izlemek veya yeni bir salgının ilk belirtilerini tanımlamak için bu veriler değerli ipuçları sağlayabilir (Eroğlu ve ark, 2021).

İnfodemiolojinin bir başka kritik yönü, halk sağlığı politikalarının oluşturulmasında rol oynayabilir. İfo-

demiolojik veriler üzerinden yapılan analizler, sağlık sorunlarını anlamak ve obezite gibi yaygın kronik problemlerle ilgili önleyici stratejiler geliştirmek için dijital izlerin analizi kullanılabilir (Alsaqqa ve ark, 2023).

Ayrıca, infodemioloji sağlık hizmetlerinin planlanması için de faydalıdır bir rol oynayabilir. Belirli bölgelerde sağlık hizmetlerine erişim eksikliklerinin belirlenmesi veya kronik hastalıkların izlenmesi için dijital izlerin kullanılabilir (Chao ve ark, 2023).

Sağlık davranışlarını anlama konusunda ise internet arama verileri ve sosyal medya etkileşimleri, insanların sağlıkla ilgili arama ve etkileşimlerini analiz ederek, belirli sağlık sorunlarına ilişkin algılarını ve davranışlarını anlamak için kullanılabilir. Bu, sağlık eğitimi ve bilinçlendirme kampanyalarının etkinliğini artırmak için değerli bir araç olabilir (Chen ve ark, 2009).

İnfodemioloji, sağlık alanında dijital verilerin analizi ve yorumlanmasıyla hastalık salgınlarının izlenmesi ve halk sağlığı sorunlarının değerlendirilmesini sağlayan bir disiplindir. Bu kavramın yanı sıra, infoveillance ve big data gibi ilişkili kavramlar da sağlık alanındaki bilgi ve veri yönetimi açısından önemlidir (Eysenbach, 2009).

Infoveillance, dijital izlerin kullanılmasıyla halk sağlığı sorunlarını izlemeyi ve değerlendirmeyi ifade eder. Bu, internet arama verileri, sosyal medya etkileşimleri ve diğer dijital izlerin analizi yoluyla belirli sağlık sorunlarının yayılma eğilimlerinin ve halkın sağlıkla ilgili davranışlarının izlenmesini içerir. Infoveillance, hastalık salgınlarının erken tespiti, hastalık yayılma modellerinin belirlenmesi ve halk sağlığı politikalarının oluşturulmasında önemli bir rol oynar.

Big data ise büyük veri kümelerinin analizi ve yorumlanmasıyla ilgilidir. Bu, çeşitli kaynaklardan toplanan

büyük miktarda verinin incelenmesini ve anlamlandırılmasını içerir. Sağlık alanında big data analizi, hastalık yayılma modellerinin belirlenmesi, tedavi etkinliğinin değerlendirilmesi ve kişiselleştirilmiş tıbbi uygulamaların geliştirilmesi gibi birçok alanda kullanılır (Belle ve ark, 2015). Bu, sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi ve hastaların daha iyi bakım almalarına yardımcı olur.

Bu kavramlar, infodemiolojinin sağlık alanındaki uygulamalarını anlamak açısından önemlidir. İnfodemioloji, infoveillance ve big data analizi bir araya geldiğinde, hastalık salgınlarının izlenmesi ve halk sağlığı politikalarının geliştirilmesi gibi alanlarda kapsamlı bir yaklaşım sunar. Bu disiplinlerin entegrasyonu, veri odaklı karar alma süreçlerini güçlendirir ve toplum sağlığını korumak için daha etkili stratejiler geliştirilmesine olanak tanır (Eysenbach, 2009).

Sonuç olarak, infodemioloji, dijital platformlardan elde edilen verilerin analizi ile sağlıkla ilgili karar alma süreçlerine önemli katkılarda bulunabilir. Bu alandaki araştırmaların desteklenmesi, toplum sağlığının korunması ve geliştirilmesi açısından son derece önemlidir.

Kaynaklar

1. Köprülü AŞ, Okur AO, Sur H. Sağlık Etki Değerlendirmesi (SED) Kavramı ve Türkiye Deneyimi. *Journal of Medical Sciences*. 2024;5(2):33-36.
2. Özdemir S. Yeni Bir Veri Analiz Alanı: İnfodemioloji. *Sağlık Bilimlerinde Değer*. 2023;13(2):291-2. <https://doi.org/10.33631/sabd.1224131>
3. Eroglu SE, Aksel G, Altunok I, Ozdemir S, Algin A, Akça HS, Kokulu K. Can Google* trends predict emergency department admissions in pandemic periods? *Medicine Science*. 2021;10(1):111-7. <https://doi.org/10.5455/medscience.2020.08.162>
4. Alsaqqa HH, Alwawi A. Digital intervention for public health: searching for implementing characteristics, concepts and recommendations: scoping review. *Frontiers in Public Health*. 2023;11:1142443. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1142443>
5. Chao K, Sarker MNI, Ali I, Firdaus RBR, Azman A, Shaed MM. Big data-driven public health policy making: Potential for the healthcare industry. *Heliyon*. 2023;9(9):e19681. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e19681>
6. Chen J, Wang Y. Social Media Use for Health Purposes: Systematic Review. *Journal of Medical Internet Research*. 2021;23(5):e17917. <https://doi.org/10.2196/17917>
7. Eysenbach G. Infodemiology and infoveillance: framework for an emerging set of public health informatics methods to analyze search, communication and publication behavior on the Internet. *Journal of Medical Internet Research*. 2009;11(1):e11. <https://doi.org/10.2196/jmir.1157>
8. Belle A, Thiagarajan R, Soroushmehr SM, Navidi F, Beard DA, Najarian K. Big Data Analytics in Healthcare. *BioMed Research International*. 2015;2015:370194. <https://doi.org/10.1155/2015/370194>